

INZICHT IN DE COMPENSATIEJUNGLE

Hoe 'groen' willen we reizen?

FOTO: TREES FOR ALL

DRIEBERGEN ■ We weten in ons hart best dat we zuiniger om moeten gaan met het milieu. Je kunt er ook niet omheen, want er gaat bijna geen dag voorbij of er verschijnt wel iets in de media over de noodzaak om het broeikas effect te verminderen. De regering haakt hier enthousiast op in om geld uit onze zakken te kloppen met een groeiend aantal milieueffingen en de bijtelling op leaseauto's. Maar of dat geld daadwerkelijk aan milieudoelinden wordt besteed is de vraag.

TEKST: CARLA VAN DEN BERG

Het milieuvraagstuk is het geitenwollensokkenstadium van de idealisten gepasseerd. Bedrijven als Unilever, DSM, de KLM Groep en TUI, zetten hun woorden daadwerkelijk om in daden en voeren duurzaamheid ver door in de organisatie. Multinationals en ook de Paus roepen de internationale politiek op tot actie. Zelfs de rechter oordeelde afgelopen juni in het Urgenda-vonnis dat de Staat meer moet doen om het dreigende gevaar veroorzaakt door de klimaatverandering te keren.

COMPENSATIEJUNGLE

Voor velen toch een "ver-van-mijn-bed" show, zeker gezien de perceptie dat 'Groen Reizen' duur is. Maar is dat wel zo? En wat is het verschil tussen CO₂ neutraal en Klimaatneutraal? We proberen enig inzicht in de compensatie jungle te verschaffen.

VERSCHILLENDE COMPENSATIE SMAKEN

CO₂ neutraal & CO₂ compensatie:
Auto's, bussen, boten en vliegtuigen produceren veel CO₂ uitstoot,

door het verbranden van fossiele brandstoffen, wat in de atmosfeer terecht komt. Als je CO₂ neutraal reist, compenseer je de CO₂ uitstoot van het vervoermiddel zodat er geen impact is op het klimaat. Het compenseren noem je CO₂ compensatie.

Klimaatneutraal & Klimaatcompensatie:

Vliegtuigen veroorzaken naast CO₂ ook andere vervuilende componenten, zoals roet, condens strepen en stikstofoxiden. Hierdoor is het effect op het klimaat groter. Als naast de CO₂ uitstoot ook die andere gassen worden gecompenseerd, reis je klimaatneutraal. Dit noem je klimaatcompensatie.

HOE WERKT HET?

Voorkomen zou mooi zijn, maar dat is een utopie. We willen tenslotte graag blijven vliegen. Klimaatcompensatie moet daarom worden gezien als een aanvullende actie om de gevolgen van de CO₂ uitstoot te verminderen. Broeikasgassen verspreiden zich over de hele aarde en compensatie hoeft daarom zeker niet in eigen land te gebeuren. Een bos

in Maleisië bijvoorbeeld, geeft een hoger CO₂ compensatie rendement dan projecten in Nederland. Zelf bomen planten of een windmolenpark bouwen is geen optie. Daarom zijn er organisaties die de klimaatcompensatie verzorgen. Ze planten trouwens niet zelf dat bos en bouwen ook geen windmolenpark, maar investeren de compensatiegelden in gecertificeerde projecten.

Er zijn drie soorten projecten gericht op compensatie van CO₂ uitstoot:

1. Bosaanplant : groeiende bomen zetten CO₂ om in zuurstof, hout en wortels. Ze halen CO₂ uit de lucht en geven zuurstof af.
2. Het vervangen van milieubelastende activiteiten door milieuvriendelijke alternatieven. Bijvoorbeeld: een kolencentrale sluiten en vervangen door een windmolenpark.
3. Investeren in energiebesparing. Dat voorkomt de uitstoot van broeikasgassen.

Bron: Milieucentraal.nl

Hoeveel je als passagier moet compenseren hangt van de duur

van de vlucht, het vliegtuigtype, hoe zuinig er kan worden gevlogen en de (gemiddelde) bezettingsgraad. Per ton CO₂ (1000 kg CO₂) betaal je hiervoor een bedrag.

WAT WORDT ER IN DE NEDERLANDSE LUCHTVAART GEDAAN?

KLM

KLM is een van de duurzaamste airlines van de wereld en voert daarmee samen met Air France al jaren lang de Dow Jones Sustainability Index aan in de sector Transport. Onder het motto "Verbeter de wereld, begin bij jezelf" steekt de Air France-KLMGroep veel energie in het zo duurzaam mogelijk ondernemen over de hele lijn van de bedrijfsvoering. Een van de speerpunten is het verbeteren van de CO₂ uitstoot per passagier in 2020 met 20% ten opzichte van 2011. Dat wil KLM bereiken door onder andere het stimuleren van de ontwikkeling van duurzame biobrandstof, vlootvernieuwing en een efficiëntere vluchtuitvoering. Maar ook door actieve samenwerking met het bedrijfsleven.

'EEN BOS IN MALEISIË GEEFT EEN HOGER CO₂ COMPENSATIE RENDEMENT DAN PROJECTEN IN NEDERLAND'

KLM BioFuel Programma voor Corporates

Een van de initiatieven is het KLM Corporate BioFuel Programma, waarmee bedrijven een deel van hun vliegvluchten laten uitvoeren op duurzame biobrandstof. Deelnemers betalen een premietoeslag die het prijsverschil tussen biobrandstof en traditionele kerosine overbruggt. Deze fluctueert per deelnemer en is momenteel een factor 2 van gewone kerosine (in 2013 zelfs factor 6) wat grootschalige uitrol nu nog tegenhoudt.

Maar de ontwikkelingen zijn positief en KLM verwacht dat de marktprijzen steeds meer in de buurt komen van gewone kerosine. Corporate partners zijn onder andere Heineken, DSM, Philips, Nike, Schiphol Group, Gemeente Amsterdam.

KLM CO₂ ZERO voor individuele reizigers

Ook de individuele passagier kan een bijdrage leveren in het verminderen van de CO₂ uitstoot van zijn KLM-vlucht. Dat kan via het KLM CO₂ ZERO compensatieprogramma. Reizigers die CO₂ neutraal willen vliegen met KLM en SkyTeam partners, kunnen dit eenvoudig bij de reservering regelen. KLM kan de uitstoot vrij nauwkeurig berekenen, omdat ze volledig inzicht hebben in het brandstofverbruik per route en vliegtuig type. Zij loopt voorop met 'fuel efficiency', waardoor het gebruik 20-40% lager is dan de

algemene (industrie)waarden. Zo ook met minimale overheadkosten over de CO₂ ZERO dienst, zodat bijdrages van reizigers vrijwel volledig aan de projecten besteed kunnen worden.

Kostenindicatie en projecten

Retour per persoon CO₂ (in ton) te betalen (€8,50 per ton CO₂)

A'dam-Parijs	0,078	€0,66
A'dam-Athene	0,406	€3,46
A'dam-New York	1,018	€8,66
A'dam-Bangkok	1,416	€12,04

Er wordt geïnvesteerd in projecten voor hernieuwbare energiebronnen die het Gold Standard-certificaat als keurmerk mogen voeren, en in de verdere ontwikkeling van duurzame brandstof. Meer informatie: <https://klmtakescare.com/nl/>

TRANSAVIA

Ook bij Transavia is veel aandacht voor het klimaat. Er wordt - net als bij KLM - hoog ingezet op het verminderen van het energieverbruik zodat uitstoot van broeikasgassen worden gereduceerd. Daarnaast is Transavia sinds april 2008 klimaatneutraal voor alle dienstreizen en bedrijfsvoering. Dit betekent dat uitstoot van alle broeikasgassen die nog niet te vermijden is, door het bedrijf wordt gecompenseerd. De passagiers die bij Transavia hun vluchten boeken, krijgen na boeking de optie om hun steentje bij te dragen door hun CO₂ uitstoot

■ VIA TREES FOR ALL KUNNEN WE DE WERELD LETTERLIJK GROENER ACHTERLATEN.

FOTO: TREES FOR ALL

FOTO: CORENDON

■ DE 400.000STE CORENDON-BOOM IS DOOR PRINSES IRENE IN DE TUIN VAN DE TURKSE AMBASSADE GEPLANT.

te compenseren. Overigens niet via het CO₂ ZERO programma van de KLM Groep. Transavia werkt al sinds 2008 samen met de Climate Neutral Group.

CO₂ berekening

Via Greenseat.nl, behorende tot de CNG groep. Meer informatie: <https://www.transavia.com/nl-NL/over-transavia/compenseer-co2/>

CORENDON DUTCH AIRLINES

Om duurzaamheidsprojecten te ondersteunen, heeft de Corendon Groep in 2010 de Corendon Foundation opgericht. Via deze Foundation wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van bosgebieden in Turkije en in onderzoek naar ontwikkeling van duurzame brandstof.

De ambitie is om 1 miljoen bomen te planten in diverse bossen. De eerste drie jaar zorgt de Corendon Foundation voor het onderhoud en bewatering van de aanplant. Vanaf 2010 tot augustus 2015 zijn door klanten van Corendon 287.000 bomen gekocht en met investeringen van de Corendon Foundation zijn er totaal 415.000 bomen geplant. De 400.000ste boom is door Prinses Irene in de tuin van de Turkse ambassade geplant.

CO₂ compensatie kosten

Boek je een vakantiereis of vlucht via Corendon, dan krijg je in het boekproces de optie voorgelegd om één of meerdere bomen aan te schaffen (à €2,50 per boom) en zo een deel van de CO₂ uitstoot van de vliegreis te compenseren. Een vlucht Amsterdam-Antalya wordt volgens opgave Corendon- CO₂ geneutraliseerd door 2 bomen te laten planten.

TUIfly

Ook TUIfly zet zich in, door de uitstoot van de vliegtuigen zo laag mogelijk te houden en verantwoord ondernemerschap te tonen. De airline richt zich op de thema's CO₂ uitstoot, afval, biobrandstof en duurzame producten. Zij zijn voor deze activiteiten erkend met het ISO 14001 milieucertificaat.

Het verminderen van de CO₂-voetafdruk is één van de vijf pijlers

in het Duurzaam Toerisme Plan 2012-2015 van TUI Nederland, waar TUIfly onderdeel van is. Er wordt naar gestreefd nog dit jaar (2015) de laagste CO₂ uitstoot per luchtvaartpassagier per kilometer van Nederland te hebben. Om dit te bereiken is de airline al sinds 2008 bezig om de CO₂ uitstoot te reduceren door vlootvernieuwing, gewichtsbesparing en verbetering van de vliegprocedures. De catering aan boord van de vliegtuigen bestaat uit verantwoorde producten, er worden milieuvriendelijke verpakkingen gebruikt en scheiding en recycling van afval wordt gemaximaliseerd. De uitstoot is inmiddels al met 14,7% gedaald! Ook wordt al jaren geïnvesteerd in onderzoek naar duurzame biobrandstof uit algen in samenwerking met AlgaePARC, onderdeel van Wageningen Universiteit.

TUI steekt veel energie in de bewustwording van de reizigers, door in alle stappen van de customer journey aandacht te vragen voor het duurzaamheidsvraagstuk. De passagiers die via TUI hun vakantievluchten boeken, worden via de digitale reisbescheiden attent gemaakt op de mogelijkheid om te compenseren. Boekt iemand Club Robinson, dan is de CO₂ compensatie al opgenomen in de reissom.

CO₂ berekening en projecten

De bijdragen van reizigers worden voor 50% besteed aan de ontwikkeling van duurzame biobrandstof en 50% aan duurzaamheidsprojecten. TUI werkt hiervoor sinds 2002 samen met de Climate Neutral Group. Meer informatie <http://www.tui.nl/verantwoord-reizen/#verantwoordvliegen>

DIVERSE AANBIEDERS

Er zijn een aantal organisaties in de Nederlandse markt actief op het gebied van Klimaat- en CO₂ compensatie. De berekeningen lopen nogal uiteen. Afhankelijk van de aanbieder is dat op basis van zone-berekening, wat een gemiddelde prijs binnen een gebied oplevert, of een berekening per vlucht. Voor bedrijven is het mogelijk om een stap verder te gaan,

door hun medewerkers klimaat-neutraal te laten vliegen. In alle gevallen geldt, ook bij de airlines, dat de 'kopers' per email een compensatiecertificaat krijgen toegestuurd.

TREES FOR ALL

Via Trees for All kunnen reizigers de wereld letterlijk groener achterlaten. Deze organisatie plant het aantal bomen dat nodig is om de vliegtuiguitstoot van een reis te compenseren in duurzame bosprojecten. Door de lokale bevolking in de projecten een cruciale rol te geven, wordt gezorgd voor extra inkomsten de bevolking. Trees for All biedt particulieren en bedrijven verschillende (op maat gemaakte) oplossingen, zowel online als offline. Zij werken in de reissector samen met bijvoorbeeld Vliegtickets.nl, Koning Aap, KUONI, Shoestring en Riksja Travel.

Wat betaalt de reiziger?

Afhankelijk van het project ligt de prijs per ton CO₂ tussen de € 9,00 en € 10,00. De kosten bestaan uit projectkosten (aanplant, beheer, educatie en controle), certificerings- en overheadkosten. Deze worden zo laag mogelijk gehouden conform het CBF-Keur voor Goede Doelen. Via de online calculator wordt de CO₂ uitstoot berekend die moet worden gecompenseerd.

Kosten indicatie

Retourvlucht binnen Europa - €7,31
Retour A'dam -Noord Afrika/Rusland - €14,63
Amerika (Oost)/Midden Oosten/Midden Afrika - €29,25
Amerika (West)/ Azië / Zuid Afrika - €43,88

Er wordt geïnvesteerd in diverse projecten: Gold Standard Credits en duurzame bosbouw in Bolivia, Biodiversiteit en boshysterie in de Filipijnen en het Nationaal Bosfondus in Nederland. Meer informatie: www.treesforall.nl

CLIMATE NEUTRAL GROUP (CNG)

Voor de zakelijke markt biedt de

Climate Neutral Group maatwerk producten gericht op het klimaat-neutraal vliegen. Via koppelingen met Travel Management Companies, zoals BCD Travel, ATPI, VCK, HRG en Uniglobe, wordt de uitstoot van iedere geboekte reis geautomatiseerd berekend. De prijs wordt bepaald door het gekozen project en het totale tonnage dat gecompenseerd wordt en doorbelast via de ticketfactuur van de reisagent. Compenseren via de CNG website kan ook.

CO₂ neutraal voor particulieren

Het consumentenlabel is Greenseat. Omdat compenseren via GreenSeat CO₂ neutraal is en niet alle broeikasgassen meeneemt, is dit goedkoper dan via CNG. Een bewuste keuze, om groener reizen laagdrempeliger en bereikbaar te maken voor de consument. De CO₂ compensatie is online te berekenen. GreenSeat - wordt onder meer aangeboden via TUI Nederland, Transavia, Tenzing Travel, TIX.nl, Fox Reizen, Cheap Tickets, Sunnycars, Sawadee en diverse ANWB-reisdochters.

Kosten indicatie CO₂ compensatie via Greenseat

Retour A'dam - Parijs - €1,40
Retour A'dam - New York - €10,99
Retour A'dam - Bangkok - €17,27

Kosten indicatie Zakelijk Klimaat-neutraal

Retour A'dam - Parijs - ca. €2,94
Retour A'dam - New York - ca. €22,76
Retour A'dam - Bangkok - ca. €35,72

Er wordt geïnvesteerd in gecertificeerde VCS én Gold Standard projecten : Houtovens in Kenia en Oeganda, Afvalwaterbehandeling en biogas in Thailand, Waterkracht in China, Biogas in Cambodja en Windpark in India. Meer informatie: www.climateneutralgroup.com en www.greenseat.nl

Deze organisatie biedt de mogelijkheid om de CO₂ uitstoot te compenseren via rechten uit eigen voorgefinancierde projecten, en is online te berekenen. Alle projecten stimuleren schonere koken voor huishoudens in ontwikkelingslanden. Er is een sterke focus op armoede bestrijding, verbetering van gezondheid, ontwikkelingsimpact en energie efficiëntie. De organisatie past het fair trade principe toe, zodat ook de huishoudens en kleine boeren profiteren.

FAIR CLIMATE FUND

Corporate klanten zijn onder andere TNO, Rederij Doeksen, Peeze en LieveenseCSO.

Indicatie van de kosten

Retourvlucht binnen Europa - €12,70
Retourvlucht middellange afstand - €25,40
Retourvlucht lange afstand - €50,80

Er wordt geïnvesteerd in verbeterde Houtovens bij koffieboeren in Ethiopië; Biogas Project voor huishoudens in Zuid India; Verbeterde kooktechnieken in Zuid Afrika en Houtovens in India. Meer informatie: <http://www.fairclimatetfund.nl> ■

■ FAIR CLIMATE FUND PAST HET FAIR TRADE PRINCIPE TOE, ZODAT OOK DE HUISHOUDENS EN KLEINE BOEREN PROFITEREN.

FOTO: FAIR CLIMATE FUND

■ ER WORDT DOOR CNG ONDER ANDERE GEÏNVESTEERD IN BIOGAS IN CAMBODJA

FOTO: CLIMATE NEUTRAL GROUP

TIPS

- Kies zoveel mogelijk voor directe vluchten zonder tussenlandingen.
- Gebruik vliegmaatschappijen met een moderne vloot en actieve milieuzorg.
- Reis per openbaar vervoer van en naar het vliegveld. Bron Milieucentraal.

LUCHTVAART NIEUWS

COLOFON

LUCHTVAARTNIEUWS IS EEN UITGAVE VAN REISMEDIA BV
POSTBUS 4
3970 AA DRIEBERGEN
TEL. 0343-531310
WWW.LUCHTVAARTNIEUWS.NL

UITGEVER EN HOOFDREDACTEUR
ROB SOMSEN

ADJUNCT-HOOFDREDACTEUR
NIEK VERNOOIJ

REDACTIE
STEVEN VAN DEN BERG
EUGENIE ENGELBRACHT
OLFIEN VAN DER MARK

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE
CARLA VAN DEN BERG
JAN WILLEM DE WIJN
FRITS NJIO

EINDREDACTIE
IRENE SOMSEN

VORMGEVING
MAARTEN MOLENAAR
X-MEDIA SOLUTIONS

DRUK
SENEFELDER MISSET BV
DOETINCHEM

CONTACT
REDACTIE@LUCHTVAARTNIEUWS.NL
TEL. 0343-531310

JAARABONNEMENT

[12 nummers]: Nederland en België 37,95 euro inclusief btw. in combinatie met toegang tot alle artikelen op Luchtvaartnieuws.nl, Zakenreisinieuws.nl en Tripnieuws.nl. Prijs buiten Nederland en België op aanvraag: members@reismedia.nl. Abonnementen kunnen op ieder moment ingaan. U kunt zich abonneren via www.luchtvaartnieuws.nl/abonnee.

ABONNEMENTEN EN VRAGEN
Abonnementenland, Postbus 20,
1910 AA Uitgeest. Tel. 0900-ABO-LAND
of 0900-226 52 63 (D 0,10 per minuut)
fax 0251-31 04 05. Site:
www.aboland.nl voor adresswijzigingen en opzeggingen.

ADVERTENTIES
ADVERTEREN@REISMEDIA.NL
TEL. 0343-531310.

ALGEMENE VOORWAARDEN

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze. De uitgever en de auteurs verklaren dat deze uitgave op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie.